

Een interview met Midden-Oosten deskundige Gilbert Achcar over de Israëlische aanvallen op Libanon en Gaza. "De rekening zal door de Libanezen betaald moeten worden. Het is noodzakelijk uitdrukkelijk te stellen dat de eerste verantwoordelijkheid voor de crisis bij Israël ligt. Het land heeft onlangs nieuwe hoogtepunten bereikt in zijn misselijkmakende gedrag, vooral in Gaza."

Het Israëlische leger is afgelopen woensdag begonnen met aanvallen in Libanon, met bombardementen op het land, in reactie op de ontvoering van twee soldaten en het doden van zeven anderen door een commando van de Libanese Hezbollah. De reactie van Israël was voorspelbaar, ondanks de disproportionaliteit ervan. Wat zijn de politieke en strategische redenen achter de actie van Hezbollah?

Achcar: Hezbollah geeft veel verschillende redenen voor zijn acties. De eerste reden is dat ze enkele gevangenen vrij willen krijgen – er zitten waarschijnlijk verschillende Libanezen in Israëlische gevangenissen, ook al worden er officieel slechts twee vastgehouden (naast de bijna tienduizend Palestijnse gevangenen). Andere redenen zijn dat Hezbollah zijn solidariteit met Hamas wil laten zien – de twee organisaties hebben dezelfde politieke inspiratiebron – en ten tweede dat men wil reageren op de voortdurende aanvallen op Gaza. Natuurlijk was de gewelddadige reactie van Israël te verwachten, als je realiseert hoe Israël in Palestina reageerde na de ontvoering van een soldaat.

Deze crisis kent veel dimensies: over de hele wereld hebben commentatoren de mogelijke rol van Syrië, en bovenal Iran, besproken. Gesproken is ook over de gevolgen van de crisis voor de regionale machtsbalans. Teheran, dat zich verhoudt tot Hezbollah zoals Moskou zich in de tijd van de 'internationale communistische beweging' tot de communistische partijen verhield, is al een tijdje een anti-Israëliisch schaakspel aan het spelen met rivaliserende Arabische regeringen, in een poging soennitische moslims aan zijn kant te krijgen. De provocerende uitspraken van de Iraanse president Ahmadinejad sinds hij een jaar geleden werd verkozen zijn onderdeel van dat spel. Een spel dat past de Iraanse strategie in de crisis rond het nucleaire programma.

Hoe dan ook moet gezegd worden dat de acties van Hezbollah tot een enorme krachtmeting leiden – een die de organisatie behoorlijke slagen kan toebrengen. Libanon en de Libanezen zijn de prijs al aan het betalen.

Een krachtmeting met Israël of met Libanon?

Achcar: Voornamelijk met Israël. Israël probeert met de acties de verzetsbewegingen in Palestina en Libanon te vernietigen. De recente gebeurtenissen worden gebruikt als voorwendsel om Hezbollah en Hamas plat te walsen – het geweld van de Israëlische militaire aanval moet in die context begrepen worden. Israël gijzelt hele bevolkingen; dat heeft het gedaan met de Palestijnse bevolking en dat doet het nu met de Libanezen. Het heeft Beiruts vliegveld gebombardeerd en blokkeert Libanon: dat allemaal in reactie op een actie die geclaimd is door één Libaneze groep, Hezbollah, en niet door de Libaneze staat. In feite gijzelt Israël een hele bevolking in een buitenproportionele reactie die erop gericht is om haar tegenstanders uit te schakelen en de lokale overheid te dwingen op te treden tegen die tegenstanders.

Maar als dit inderdaad Israëls calculatie is, dan kon de bal nog wel eens terugkaatsen. Want het is mogelijk dat een militaire actie van deze grootte precies het tegenovergestelde resultaat heeft en de bevolking zich scherper gaat richten tegen Israël dan tegen Hezbollah. De moordzuchtige brutaliteit van Israëls reactie, het sluiten van het vliegveld, de havenblokkade – het zijn allemaal daden die de bevolking bijeen kunnen brengen in een revolutie tegen Israël.

Wat precies Hezbollah's overwegingen zijn is me niet helemaal duidelijk, maar dat ze een grootschalige reactie van Israël verwachtten is zeker. Israël is Libanon immers al vele malen binnengevallen. Daarom lijkt me dat de acties van Hezbollah een behoorlijk element van avonturisme bevatten, vooral ook gezien het feit de hele bevolking in gevaar brengt. Ze hebben

echt een groot risico genomen door Israël aan te vallen – ze kennen de militaire macht van Israël en haar brutaliteit - en het is mogelijk dat de bevolking van Libanon ze verantwoordelijk gaat houden voor een nieuwe oorlog en een nieuwe invasie. Want de rekening zal door de Libanezen betaald moeten worden.

Dat gezegd hebbende, is het noodzakelijk uitdrukkelijk te stellen dat de eerste verantwoordelijkheid voor de crisis bij Israël ligt. Het land heeft onlangs nieuwe hoogtepunten bereikt in zijn misselijkmakende gedrag, vooral in Gaza. Na de ontvoering van een soldaat door een Palestijnse groep, vermoordde Israël tientallen Palestijnse burgers. Israël mag Palestijnse burgers ontvoeren en vastzetten zonder daarvoor verantwoording af te leggen, maar als een paar Palestijnen een soldaat kidnappen om hem te ruilen tegen Palestijnse gevangenen, grijpt Israël meteen naar extreem geweldadige middelen, neemt het een hele bevolking in gijzeling, bombardeert het de dichtbevolkte Gazastrook, zonder dat het de wereld iets kan schelen. Dit is de voornaamste bron van destabilisatie in de regio – dit geweldadige en arrogante gedrag van Israël dat volledig in harmonie is met het even geweldadige en arrogante gedrag dat de Amerikanen in Irak laten zien.

Wat is de opvatting van de Libaneze regering over de daden van Hezbollah? Israël heeft besloten de actie te zien als de verantwoordelijkheid van de hele regering, terwijl de Libaneze minister-president dit ontkent.

Achcar: Het beleid van Israël is gericht op het gijzelen van hele bevolkingen. Dat weten de Palestijnen maar al te goed - nu in Libanon is het nog duidelijker omdat, hoewel het waar is dat Hezbollah deel uit maakt van de regering, het heel duidelijk is dat de invloed van Hezbollah minimaal is. In feite behoort Hezbollah tot de oppositie. De Libaneze regering wordt gedomineerd door een meerderheid die gezien moet worden als bondgenoot van de Verenigde Staten. Zij worden nu geconfronteerd met de totale hypocrisie van de regering Bush, die alleen geïnteresseerd is in het Libaneze volk als het om Syrië gaat. De huidige regering van Libanon verantwoordelijk te houden voor de acties van Hezbollah, zelfs nadat die regering zich officieel gedistantieerd heeft van die actie, is een demonstratie van hoe Israël te werk gaat. Het wil een diktaat opleggen – en wordt ditzelfde niet uitgevoerd dan volgt meer militaire actie. Het ontsluit tevens Israël's doel: het ontketen van een burgeroorlog in Libanon en Palestina. Israël wil een deel van de samenleving – Fatah in Palestina, de meerderheid in Libanon - gebruiken om een ander deel van die samenleving – Hamas in Palestina, Hezbollah in Libanon – te vernietigen. Het alternatief voor Fatah en de Libaneze meerderheid is zelf vernietigd te worden, door Israël. Dat is de koers die Israël vaart.

Wat bindt Hamas en Hezbollah?

Achcar: Ze hebben gelijksoortige ideologieën en delen hun radicale oppositie tegen Israël. Hamas bestaat uit soennitische moslims, terwijl Hezbollah shi'itisch is, maar beide organisaties zijn bondgenoten van Syrië en Iran. Het is een soort regionale alliantie tegen Israël. Hezbollah werd opgericht na de Israëlische invasie van Libanon in 1982 en Hamas aan het eind van de eerste Intifada in 1987-1988. De fundamentele reden voor het bestaan van beiden is de oppositie tegen Israël, de nationale strijd tegen de bezetter van hun gebieden, de strijd tegen een gezamenlijke vijand, namelijk Israël, en diens steun en toeverlaat achter de schermen, de Verenigde Staten.

De solidariteit van Hezbollah met Hamas heeft nooit bestaan met PLO of de Palestijnse Autoriteit, toen die nog werden geleid door Arafat. Hezbollah heeft nooit enige sympathie gehad voor Arafat en nog minder voor Mahmoud Abbas, in wie ze niet dezelfde radicale oppositie tegen Israël herkennen als in Hamas. De opkomst van Hamas in Palestina werd door Hezbollah en Iran beschouwd als een overwinning, en Iran bood na het aan de macht komen van Hamas ook als eerste staat compensatie aan voor het verlies financiële steun vanuit het westen.

Hoe zal de Libaneze bevolking reageren op wat er gebeurt? Zijn de Libanezen solidair met Hezbollah, of wordt de organisatie verantwoordelijk gehouden voor hun lijden?

Achcar: De aanhang van Hezbollah is natuurlijk te vinden onder shi'iten (shi'iten zijn de grootste

minderheid in Libanon, waar geen enkele groep de meerderheid uitmaakt). Maar het is zeker dat veel soennieten de actie van Hezbollah goedkeuren omdat het gezien wordt als een daad van solidariteit met de Palestijnen. Bovendien wordt de solidariteit versterkt door het brutale geweld van Israël. Aan de andere kant is het waarschijnlijk dat de weerstand tegen Hezbollah binnen niet-shi'itische kringen – de christelijke maronieten, de soennieten, de Druzen – versterkt wordt, omdat men het gevoel heeft in gevaar te zijn gebracht door de unilaterale keuze van Hezbollah en weet dat de rekening van die keuze door de bevolking moet worden betaald. Het risico is natuurlijk dat de sectarische verschillen verscherpen en dit uiteindelijk leidt tot een nieuwe burgeroorlog. De beslissende vraag is of de meerderheid van de Libaneze regering bereid is het land in burgeroorlog te storten door het Israëlische dictaat op te volgen, of besluit dat de prioriteit ligt bij het weerstaan van de Israëlische agressie en het bewaren van de eenheid. Momenteel lijkt de tweede optie waarschijnlijker dan de eerste. We kunnen alleen maar hopen dat dat zo blijft.

Gilbert Achcar woonde jarenlang in Libanon, voordat hij naar Frankrijk verhuisde waar hij politicologie en internationale betrekkingen doceert aan de Universiteit van Parijs. Hij schrijft vaak voor 'Le Monde Diplomatique' en is de auteur van onder andere 'The Clash of Barbarisms: September 11 and the Making of the New World Disorder' en 'Eastern Cauldron', allebei gepubliceerd door Monthly Review Press. Dit interview werd afgenomen door Paula Mirenda, op 15 juli 2006, voor Liberazione, het Italiaanse dagblad van de Partito della Rifondazione Comunista (PRC). Vertaling: Paul Mepschen